

Mottó: Csak azért, mert nem hallod beszélni a falakat, nem jelenti, hogy ne is beszélnének... Talán nem hegyezed eléggé a füledet. S csak azért, mert nem látod a falakat lélegezni, nem jelenti, hogy ne lenne bőrük, mintha hús, értelem, gondolatok és emlékezősek nélkül léteznének... Talán hibás a látószöged.

20 Eva Petrič*

A LEBEGŐ, BŐRTELEN

SKATULYA

regényrészlet

**Még mindig az ő szem-
szögükből, arra a lány-
kára fókuszálva**

Laura az orvos előtt ül, zavartan, nem tudja, hogy hihet-e a fülének. De amint az orvos szavai tényleg beléhatolnak, mozdulatlan marad és hallgatag, csak a sok tör utat testén át és a kétség alakját ölti magára. Most az orvost figyel, képtelen elfogadni, amit hallott. Arra várakozik, hogy elővegye szekrényéből a homokóráját, tetejére állítsa és így változtasson a helyzeten.

Ám az orvos meg se moccan, Laura pedig semmi nyomát sem látja, hogy a díszítés változna, a naptárban sincs másik évszám, nevetést sem hall, nem látja a vicces mosolyt az orvos arcán, a rossz diagnózis semmiféle magyarázatát vagy bocsánatkérését sem hallja. Csak az egyre erősödő orvosi szavak visszhangját koponyájában.

Várakozik, hátha elül a visszhang. De ennek még a szándékát se látni, egy icipicit sem, a szövetek és csontok számos rétege ellenére, melyek belülről fonják körbe koponyáját. Laura hullámok lökését érzi – mintha éles olló művelné –, ahogy testén át egyre kiszélesednek, különböző darabokra vagdossák és gondolatait, valamint érzéseit lebörtelenítik, majd a nyitott tér elé tárják.

Amint elborítják a hullámok, érzi, hogy bőre megnyugszik, csontjairól levedlik, majd felemelkedik, s lebegni kezd felettük. A csontozattól megválva hosszú szalagokat képez, mely aztán ide-oda nyújtózik a falak kontúrjain át. Bőre fallá válik.

Laura kinyitja szemét. Nem válhatott el a bőrtől, hiszen most mindent madártávlatból szemlél. Szemét meresztgeti és odalent minden lehetséges szögől önmaga egy részét látja, saját csonthalmazát. **Amott lenn az a valami tényleg nyomorúságos.** Ebben a pillanatban bőre felveszi szokásos helyzetét és Laura lassan talajt ér. Végre megkérdezi az orvost: „Tényleg az a meggyőződése, hogy szó sem lehet tévedésről?”

„Nem, sajnos a tévedés ki van zárva”, feleli s közben rámutat az előtte heverő lap teszteredményeire.

„És ha a laboratóriumban követtek el hibát? Lehet, hogy ezeknek az eredményeknek semmi közük hozzám?”

Az orvos a fejét rázza.

„De hiszen annyiszor előfordult már”, folytatja Laura. „Az újszülötteket például elcserélték. Nem lehetséges, hogy ezeket az egyszerű lombikteszteket tévesen nekem tulajdonították?”

„Elméletileg ez is lehetséges”, ismeri el az orvos. **21**
„Ám meg kell jegyezmem, hogy ez az ön esetében nem fordult elő. Maga is meggyőződhet erről, ha szeretné. Fáradjon ide, itt is megvizsgálhatjuk a vérét, az én mikroszkóppal.”

Az orvos a műszerekkel felszerelt túlsó asztalra mutat. Laura lassan odaballag, kinyújtja ujját, az orvos megsúrja és vörös folt buggyan ki belőle, majd gyorsan a mikroszkóp alá helyezi. Laura lehajol. A vérszövetek absztrakt képei közt lélekjelenlétét veszítve eltűnik a lencse másik oldalán, anélkül hogy tényleg felfogná, hogy hozzá tartoznak, hogy tényleg a részei lennének. **S ha lehunyom szemem, eltűnik, eltűnik, eltűnik, eltűnik, eltűnik, eltűnik.** Lassan egy mélyet lélegzik. **Kislány koromban, behunytam szemem, és eltűntek az engem üldöző szörnyek. Elillantak, akár a kámfor! Ami szépségesen szép tájammá vált. Nem akartam elhagyni – ezért tartottam csukva a szemem, jöllehet azt szerették volna, hogy kinyissam.** „Vessen egy pillantást a jobb oldalra,” hallja az orvost. **Ám nem akartam kinyitni szemem, hisz félttem, hátha visszatérnek a szörnyek.** „Látja, hány sejt van arra?” Majd arról kezdtek el regélni, hogy a szörnyek már réges-rég eltűntek és így újra kinyithatom a szemem. **Ám nem tettem – ez egy gyönyörű táj, válaszoltam nekik.** „Túlságosan is sok.” Majd arról kezdtek el regélni, hogy ennél még szebb tájak is léteznek, mint ahova én menekültem. **„S ha most megtekinti egy egészséges ember vérét...”** **Olyan tájakat varázsoztak elélem, ahol a fákon csokoládé szívek sarjadnak s ahol édes-habos felhőkből kókusz golyócskák havaznak.** „Csak egy pillanat s előkészítem a mintát...” **Azzal ámítottak, hogyha kinyitom szemem, megjelenik előttem, amit kívánok, nem az fog eltűnni, amit nem szeretek. Ekkor nem tettem mást, mint hogy azt kívánjam, jelenjék meg az a táj, amiről beszéltek. Így hát kinyitottam szemem, először lassan, majd egyre tágabbra, majd kerestem, kutattam.** „Ilyenek, látja, ahogy itt vannak...” **De csak nevető arcvonásaikat láttam. Hazudtak! Ha behunyom szemem, minden eltűnik, ha lehunyom szemem, minden eltűnik, ha lehunyom szemem, minden eltűnik... De még mindig ott ólálkodtak... s hahotázásuk egyre érdekesebb lett.**

Az orvos hangja egyre távolodik, ahogy Laura szeme előtt elködösül a sejtek alakja. Laura lehunyja szemét. A sejtek eltűnnek, helyettük apja festett alakjának arctalan figurája jelenik meg és magával rántja Laura arcát. Laura karja remegni kezd. **Már semmit se látok, semmit sem fogok, semmi, de**

semmi nem marad meg, még a bőröm sem, sőt még ez is elmozdul helyéről.

Laura elfordítja fejét a mikroszkóptól és az ablakon át a messzi távolba tekint.

„Ide pillantson!”, mondja neki az orvos, ellenben Laura a fejét rázza és visszatekint a szobába. „Már rendben. Elhiszem.”

22 Ha lehunyom szemem, minden elillan. Ha lehunyom szemem, minden elillan, minden, de minden elillan...

Szemét egyre több és több könny önti el. Ball szeme sarka gömbbé duzzad. Egyre több sós folyadékkal telítődik, míg szét nem durran és arcán ragacsos nyomot hagy maga után, szabad utat biztosít a többi könnycsepp számára. Laura sebtiben letörli könnyeit.

„Bocsásson meg”, mondja, miközben levegő után kapkod. „Én, én... nem tudom elhinni. Miért éppen én?”

Csend. Az orvos papírzsebkendőjét nyújt feléje.

„Ki tudhatja?”, hallatszik a hangja. „Esetleg van a családjában... Ezért érdeklődtem tegnap a rokonai felől.”

„Minden rendben, azt hiszem. Csak én vagyok hibás portéka.” **Senki se hibás, minden az én hibám, a hasznavehetetlen tökéletesség a csendre vadász.**

„Nem beszélhetünk itt hibáról. Ez nem az ön vétke,” biztosítja az orvos. „De azzá is válhat, ha nem tesz konkrét lépéseket.”

Laura az orrát törölgeti és kissé összeszedi magát.

„És ne feledje”, folytatja az orvos, „ma a tudomány óriásléptekkel halad előre – „Laura, könnyeivel küzdve, közbevág: „Én, én az életben főleg csak botladozom.” A kezében lévő papírokra mutat. „Íme a bizonyíték.”

„Ezt ne tekintse személyeskedésnek. Megoldást kell találnunk. Tervet kell készítenünk. A csontvelő átültetéssel szinte teljes gyógyulásra számíthat.” Az orvos egy pillanatra elnémul, majd tovább folytatja: „Annak reményében persze...”

„Annak reményében?”, szakítja félbe Laura.

„Hogyha lenne fivére vagy nővére. Vagy mindkettő. Minél több, annál jobb.”

„A legrosszabb az, hogy egyik sincs.”

„Ah, sajnálom. Ám más lehetőségre is van mód.”

„Mint a kemoterápia? Nem, köszönöm!”, ismét félbeszakítja.

„Itt van még az összejtes terápia”, folytatja az orvos, „ez még hathatósabb gyógymódot ígér.”

„Mikor? Valószínűleg tíz év múlva! Hol leszek én már akkor?”, kérdezi Laura, anélkül, hogy feleletet várna. Kitekint az ablakon, majd a falon függő újszülöttek képét és szülei hálás leveleit veszi sorra szemügyre. **Soha, soha, soha.** Karjára tekint, majd ismét az orvosra. „Milyen más terv jöhetne még szóba?”, kérdezi.

„Mindenekelőtt fordítson több figyelmet a testére. Egészséges, bőséges étkezés, sok pihenéssel...” feleli az orvos és egy pillantást vet rá.

Terv?

„A remisszió eléggé soká eltarthat és tünetmentes is lehet. Szinte normális életet élhet”, garantálja az orvos.

23

„Ja, szinte”, sóhajtozik szomorúan Laura, inkább maga, mint az orvos előtt, majd fogja a táskáját, búcsúzik és távozik.

Túl sok az információ... túl sok a küzdelem... túl sok belőlem... túl sok istenből... túl sok az értelem... túl sok a tökéletesség... túl sok a káosz... túl sok a szentség... túl sok az önátadás... túl sok belőled... túl sok a megértés... túl sok a vétek... túl sok... túl sok... túl sok... túl sok... túl sok, túlon túl sok, sokk, sokk, sokk...

Új Forrás 2012/3 – Eva Petříčková: A lebegő, börtelen skatulya regényrészlet

Laura könnyek közt kószál a folyó mentén, az óváros környékén, céltalanul, csak úgy járkál, hogy kiűzze magából a sokkot, a reménytelenséget s a fejében lévő zavart. Időnként meg-megáll a fakerítés mellett és önkívületben bámulja a folyó alját, majd tovább megy, anélkül hogy észrevenné a körülötte levő embereket.

Végre leül egy padra, a galambokat szemléli maga előtt az utcán. Fiatal kismama megy el mellette egy kisfiúval és leül a padra. A fiúcska Laurára mosolyog. Laura automatikusan a táskájába nyúl és előveszi a kameráját, készen arra, hogy lefilmezze a fiúcskát. De csak ekkor tudatosul benne, hogy mit is művel, hirtelen mozdulattal elveszi arcától a kamerát és a kisfiúnak adja. Mamája megdöbben, kiveszi a fiúcska kezéből a kamerát és visszaadja Laurának, majd kézen fogja a fiúcskát és maga mögé vonja. Laura, mintha álomból ébredne, előveszi telefonját és anyját hívja, aki New Yorkban van. Anyja hangját hallja a hangpostában, majd csalódottan megszakítja a hívást és zsebébe dugja telefonját.

Ah, mama, miért nem vagy most itt? ismét telefonja után nyúl és még egyszer anyja számát tárcsázza, ismét a hangposta hangja jelentkezik, majd üzenetet hagy: „Mama, én vagyok. Szükségem lenne rád. Sokkal inkább szükségem lenne rád, mint bármikor máskor. Úgy félek.”

Laura megszakítja a hívást és ezt mormolja: „Kérlek, légy itt, miattam.”

Telefonját a zsebébe dugja, felkel és a hídon át a folyó túloldalára sétál, előbb a templom fele. Felfele tekint, a harangra, és a lépcsőn felmegy a bejáráshoz. Egy pillanatra megáll a nyitott ajtó előtt, majd megfordul és visszamegy a folyóhoz. **Nincs szükségem hamis álmokra, ma semmiképpen.**

A szűk gyalogoshídnál megáll, áthajol a korláton a víz fölé. Megcsörren a telefonja. Laura felveszi, abban a hiszemben, hogy a mamája. De nem, a túloldalon Ottó jelentkezik, aki azt kérdezi, hogy merre van. Már egy órája várja.

„Ne, ne várj rám. Nem jövök. Nem, felejtse el a kiállítást... Sajnálom. Mennem kell.”

Laura a táskájába vágja a telefonját. Az ismét megszólal, de most már ügyet se vet rá. Lassan előveszi táskájából a mappáját és maga alá, a vízbe hajigálja a különböző arcú és szemű fotókat, egyiket a másik után. 24 Néhány járókelő megáll és megdöbbenve nézi, ám ő nem is foglalkozik velük. Csak a vizet bámulja, mely lassan elfedi az arcokat, és azt kívánja, bárcsak velük együtt úszna el minden, amiről az orvosi rendelőben hallott.

De ilyesmi nem történik. Amikor már az arcok teljesen elmerültek, fejében még mindig hallja az orvos visszhangzó hangját. Ez még inkább növeli a zavart, mely már elárasztja fejét, szárba szökken és testében bizseregve terjed a jövővel kapcsolatos félelme majd elméjén át egyre sebesebben, amennyit idegeinek lüktetése csak elviselhet.

Túl sok az információ... túl sok a küzdelem... túl sok belőlem... túl sok istenből... túl sok az értelem... túl sok a tökéletesség... túl sok a káosz... túl sok a szentség... túl sok az önátadás... túl sok belőled... túl sok a megértés... túl sok a vétek... túl sok... túl sok... túl sok... túl sok... túl sok, túllontúl sok, sokk, sokk, sokk...

Minden, a járókelők, az autók, a fények, a hangok, minden értelmét veszti. Laura maga elé mered, valójában nem is tudja, mit is tegyen, vagy merre menjen. Csak azt tudja, hogy most képtelen találkozni vagy akár beszélgetni más emberekkel. Céltalan indul tova és hagyja, hogy csak vigye a lába, amerre jölesik.

Abban a pillanatban, amikor a háza előtt találja magát, a nappal már teljesen az éjjelbe veszett. A ház előtt kiválasztja a harmadik lépcsőfokot, azt, amelyben már régóta megbízik s már gyermekkorában megbarátkozott vele, és leül. A kivilágított ablakon át a műteremben egy hatalmas festmény elkészítésébe merülten látja apját. Megcsörren Laura telefonja, de ő rá se hederít. Megvizsgálja a tenyerét, majd felkel és belép a házba.

(Fordította: Lukács Zsolt)

*Eva Petrič (Kranj – 1983) Költő, regényíró, képzőművész. 2005-ben diplomázott pszichológiából és képzőművészetből a bécsi Webster Egyetemen. Berlinben folytatta kisdoktori tanulmányait festészet és fotóművészet szakon. Jelenleg Bécsben él, ahol a Suppan Contemporary galériával kötött szerződést és idejét az írásnak, fotóművészetnek, videózásnak, performanszoknak és a festészetnek szenteli.

Eddig egy verseskötete jelent meg (saját fotóival):

E helység: skatulya címmel (*Ta prostor je škatla* 2007 – németül 2009)

és két regénye:

Mind szusit ettek (Vsi so jedli suši, 2009 – angolul 2009)

A börtelen, lebegő skatulya (Škatla brez kože, lebdeča, 2009)

Eddig 15 önálló képzőművészeti kiállítása volt Szlovéniában, Ausztriában és Amerikában. Számos díjban és elismerésben részesült, legutóbb 2009-ben: Kuentstlerhaus Limited Edition for the year 2009.